

IT-TIENI SENA

L-ISTORJA

IL-HIN: Siegha u nofs

L-isem: _____

Il-klassi: _____

1. Hares lejn dawn is-sorsi u wieġeb il-mistoqsjiet.

Sors A

Sors B

1.1. Ma' liema ġens fl-istorja nassocjaw dawn is-sorsi? _____ (1)

1.2. Semmi żewġ pajjiżi fl-Iskandinavja li minnhom kienu ġejjin dawn in-nies.

_____ (2)

1.3. Ghaliex dawn in-nies kienu jqanqlu biża' kbira fost ġnus oħra fl-Ewropa?

_____ (1)

1.4. F'liema parti ta' Franza ssetiljaw dawn in-nies?

_____ (1)

1.5. Semmi żewġ bidliet li seħħew f'dan il-ġens matul iż-żmien.

_____ (2)

1.6. X'jiszejja ix-xini li jidher f'sors B?

_____ (1)

(Total: 8 marki)

2. Hares lejn l-istampi u wiegeb il-mistoqsijiet.

Sors C

Sors D

- 2.1. Liema minn dawn is-sorsi dwar in-Normanni huwa primarju? _____ (1)
- 2.2. Semmi tliet armi li kienu jużaw in-Normanni waqt il-battalji tagħhom.

_____ _____ _____ (3)

- 2.3. Xi ǵrajja importanti fl-istorja tan-Normanni tfakkar it-tapizzerija ta' Bayeux?

_____ (1)

- 2.4. Kif għenu lill-Papa n-Normanni fl-Italja t'Isfel?

_____ (2)

- 2.5.1. Liema mexxej Normann għandu rabta speċjali mal-gżejjer Maltin?

_____ (1)

- 2.5.2. Spjega f'sentenza x'kienet din ir-rabta.

_____ (1)

- 2.6. Spjega fil-qosor kif kienet il-qagħda tal-Maltin taħt il-ħakma tan-Normanni.

_____ (3)

(Total: 12-il marka)

3. Aqra din is-silta u wiegeb il-mistoqsijiet.

“Fil-Medjuevu, il-popolazzjoni fil-gżejjer Maltin kienet wisq iżgħar milli hi llum. Kont tara rħula żgħar li, biż-żmien, ingħaqdu ma’ rħula ikbar jew tbattlu għalkollox min-nies. Fil-gżejjer k-hawn biss tlett ibliet iffortifikati. Hafna familji nobbli kien jghixu fil-belt ewlenija’l bogħod mill-bqija tan-nies li fil-parti l-kbira tagħhom kellhom xogħol marbut mal-agrikoltura. Il-port ewljeni tal-gżira kien imħares mill-*Castrum Maris*. ”

3.1. Fis-silta jissemmew irħula żgħar li m’għadhomx jeżistu llum. Semmi żewġt irħula ta’ dan it-tip.

_____ (2)

3.2. Liema kienu t-tlett ibliet iffortifikati fil-gżejjer Maltin fil-Medjuevu?

_____ (3)

3.3. B’liema mod setgħu jiġu ffortifikati l-bliet fil-Medjuevu?

_____ (1)

3.4. Ghaliex dak iż-żmien kien hemm il-bżonn ta’ bliet fortifikati fil-gżejjer Maltin?

_____ (2)

3.5. Fil-folklor Malti jissemmew xi legġendi marbutin mal-ħajja tal-Maltin fil-Medjuevu. Semmi waħda minnhom u fil-qosor irrakkonta xi tgħid din il-leġġenda.

_____ (4)

3.6. L-ahjar fdalijiet li baqgħalna ta’ żmien il-Medjuevu huma l-kappelli. Semmi żewġ kappelli minn dawn.

_____ (2)

3.7. Ghaliex, taħseb, li dawn il-kappelli kienu żgħar fid-daqs u neqsin ġafna mit-tiżjin (skultura u pittura)?

_____ (3)

3.8. Għal liema port hemm referenza fis-silta? _____ (1)

3.9. X’kien il-*Castrum Maris*? _____ (1)

3.10. Semmi biżże' li kien jinkwieta lill-Maltin fil-Medjuevu.

(Total: 20 marki)

4. Hares lejn l-istampa u wieġeb il-mistoqsjiet.

4.1. Xi fdal Medjevali jidher fis-sors?

_____ (1)

4.2. Jghidu li madwaru kienet tiltaqa' d-dejma. X'kienet id-dejma?

_____ (1)

4.3. Għaliex kien hemm bżonnha?

_____ (1)

Sors E

4.4. Min kien jiġieheb fiha?

_____ (1)

4.5. X'rabta għandhom dawn mad-dejma?

a) il-kavabuzz: _____ (1)

b) il-Ħakem tal-Imdina: _____ (1)

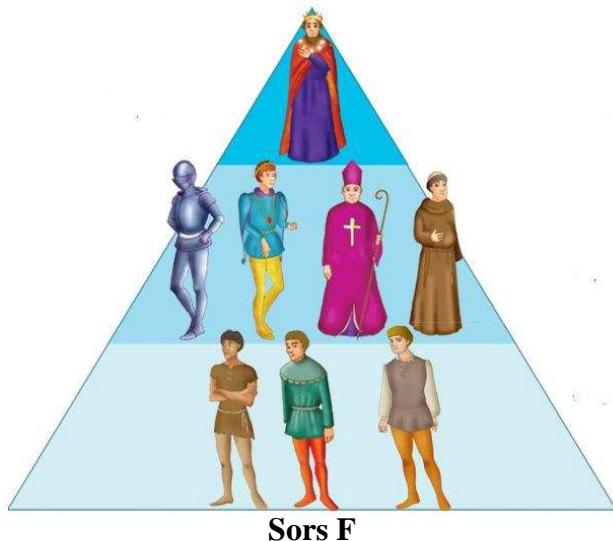
c) in-nafra: _____ (1)

4.6. Iddeksrivi x'kien jiġri f'Malta meta jinżlu l-furbani f'xi bajja.

_____ (3)

(Total: 10 marki)

5. Hares lejn l-istampa u wiegeb il-mistoqsijiet.

Sors F

Dan is-sors jittratta dwar il-Fewdaliżmu fil-Medjuevu.

5.1. X'tifhem bil-kelma "Fewdaliżmu"?

_____ (2)

5.2. Lil min kont issib fuq nett ta' din il-piramida soċjali? _____ (1)

5.3. Lil min kien jagħżel biex jgħinuh imexxi? _____ (1)

5.4. Mis-sors F f'liema parti tal-piramida soċjali kont issib il-mexxejja tal-Knisja?

_____ (1)

5.5. Semmi tliet kategoriji ta' nies li kont issib fil-qiegħ nett tal-piramida soċjali.

_____ (3)

5.6. X'kienet tisseqja l-art li kien iqassam is-sultan lin-nobbi? _____ (1)

5.7. Semmi żewġ obbligi li s-sidien fewdatarji kellhom lejn is-sultan.

_____ (2)

5.8. Semmi żewġ obbligi li kellhom in-nies fil-qiegħ nett tal-piramida soċjali lejn is-sultan u lejn in-nobbi.

_____ (2)

5.9. Fejn kienu jgħixu s-sidien fewdatarji? _____ (1)

5.10. X'seta' jiġri mill-bdiewa meta jirvella kontra s-sidien fewdatarji tagħhom?

_____ (1)

6. Hares lejn is-sorsi u wieġeb il-mistoqsijiet.

Sors G: Forti San Nikola

6.1. Sorsi G u H huma żewġ fortizzi mibnija mill-Kavallieri. X'għandhom komuni?

_____ (1)

6.2. Liema minnhom jinsab f'Malta? _____ (1)

6.3.1. F'liema gżira oħra fil-Mediterran taħseb li jinsab il-Forti l-ieħor?

_____ (1)

6.3.2. X'rabta hemm bejn il-Kavallieri ta' San Ģwann u din il-gżira?

_____ (2)

6.4. Għal liema skop kienet twaqqfet l-Ordni tal-Kavallieri fl-Art Imqaddsa?

_____ (2)

6.5. Xi gwerer kienu għaddejjin f'dak iż-żmien fl-Art Imqaddsa? _____ (1)

6.6. Il-Kavallieri gew Malta fl-1530. Semmi żewġ žviluppi li għamlu biex itejbu d-difiża ta' Malta.

_____ (2)

6.7. Għaliex is-sultan Ottoman Sulejman iddeċieda li jattakka lil Malta fl-1565?

_____ (1)

6.8.1. Għaliex kienet importanti din il-ğraja għall-Kavallieri?

_____ (1)

6.8.2. Għaliex kienet importanti din il-ġrajja għall-Maltin?

6.9. Semmi żewġ fatturi li wasslu biex il-Kavallieri u l-Maltin rebħu l-Assedju l-Kbir.

(2)

(Total: 15-il marka)

7. Ikteb fit-tul fuq WIEHED minn dawn:

7.1. Kif kienet imqassma s-soċjetà Maltija fil-Medjuevu. Kif taħseb li kienet il-ħajja tal-Maltin u x'kienu x-xogħlijet ewlenin tagħhom?

7.2. Ikteb paragrafi qosra dwar dawn li ġejjin:

- a) il-Komun u l-Università tal-Imdina
- b) il-ġrajja ta' Gonsalvo Monroy
- c) il-ftehim tal-Konti Ruġġieru mal-Qadi
- d) Malta fi żmien l-Imperatur Federiku II

7.3. X'kien l-Kruċjati? Għaliex nistgħu ngħidu li dawn kien falliment? X'kien ir-riżultat tagħhom?

7.4. Ir-Rinaxximent kien żmien ta' qawmien ġdid fl-Ewropa tal-Punent li beda mill-Italja. Għaliex taħseb li beda hemm? B'eżempji uri kif dan il-moviment affettwa l-arti, l-arkitettura, u l-mod ta' kif beda jaħsibha l-bniedem f'dawk iż-żminijiet.

(Total: 20 marka)